

SEXUELL OCH REPRODUKTIV HÄLSA OCH RÄTTIGHETER

Vilka rättigheter som ingår i sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, SRHR, beslutades på FN:s befolkningsfonds (UNFPA) konferens i Kairo 1994, där 179 länder deltog. En mer omfattande definition, som bygger på forskning och har tagits fram av experter från olika delar av världen, kom år 2018.*

EXEMPEL PÅ VAD SOM INGÅR I SRHR:

- Rätten att fritt få bestämma över om, när och med vem man ska gifta sig, ha sex eller skaffa barn, utan påtryckningar i form av diskriminering, tvång eller våld.
- Information, utbildning och rådgivning om SRHR. Bra sexualundervisning bidrar till ökad kunskap, jämställda relationer och förebygger våld. Unga måste få råd, stöd och vård kopplat till sex och relationer, till exempel preventivmedel och säkra aborter.
- Hälso- och sjukvård för flickor och kvinnor före, under och efter en graviditet samt spädbarnsvård för att de ska kunna genomgå en säker graviditet och föda friska barn.
- Förebyggande arbete, vård och behandling av sexuellt överförbara infektioner såsom hiv och cancer.
- Rätten att fritt definiera sin egen sexualitet, sexuella läggning, könsidentitet och könsuttryck.
- Sexuellt välbefinnande.

Barn och ungas, inte minst flickors och unga kvinnors, tillgång till SRHR i kris och konflikt är grundläggande för att rädda liv, minska fattigdom samt uppnå de globala målen och en rättvis samhällsutveckling. Forskning har under årtionden visat på avgörande fördelar med att investera i SRHR, men utvecklingen går för långsamt på grund av svagt politiskt engagemang, otillräckliga resurser, diskriminering av flickor och kvinnor och en ovilja att öppna för ett helhetsgrepp om frågor som rör sexualitet.

Miljontals barn och unga får inte sina rättigheter respekterade, särskilt inte när de är på flykt, vilket får förödande konsekvenser. Sexuellt våld, graviditet i för ung ålder, barnäktenskap och sexuellt överförbara infektioner är alla exempel på övergrepp som barn och unga, särskilt flickor, riskerar att

utsättas för dagligen på många håll i världen. Komplikationer vid graviditet och förlossning är den vanligaste dödsorsaken globalt för flickor mellan 15 och 19 år. Ofta saknas också tillgång till mensskydd, säkra toaletter som går att låsa och rent vatten. I samband med en kris eller katastrof ökar dessa risker avsevärt eftersom de system, strukturer och nätverk som annars skulle skydda barn och unga ofta raderas helt. Dessutom begränsas tillgången till information och service i humanitära kriser. Frågor som rör SRHR är ofta känsliga och omgärdade av tabun, myter och missuppfattningar.

I flyktingläger är sjukvården ofta bristfällig och den mest akuta vården prioriteras framför förebyggande åtgärder. Det gör att många barn på flykt saknar information som kan vara livsavgörande för dem. Enligt barnkonventionen artikel 19 och 34 ska stater som skrivit under konventionen vidta alla möjliga åtgärder för att skydda barn från våld och sexuella övergrepp.

FRÅGOR ATT FUNDERA PÅ TILL RESOLUTIONSFÖRHANDLINGARNA:

- Vad kan göras för att se till att alla barn på flykt får tillgång till SRHR?
- Är SRHR något som bör bestämmas och regleras på internationell nivå, eller bör varje enskild stat arbeta med det på sitt eget sätt?
- Vad kan göras för att säkerheten för barn på flykt ska stärkas, för att minska risken att bli utsatt för till exempel sexuellt våld?